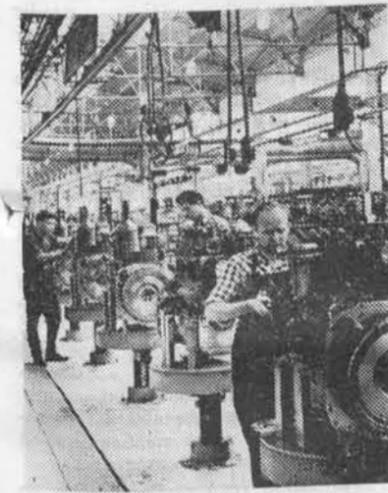

№ 65 (750)
Жнівень 1963 г.
Год выдання 9-ы

Кіпіць працоўнае жыццё ў Салігорску. На здымках: 1. Перадавыя шахцёры калійнага камбіната. 2. На будаўніцтве ўзбачальнай фабрыкі.

Брыгадзір брыгады камуністычнай працы Д. Гаўрылюк на будаўніцтве жылога дома па вуліцы Арлоўскай у г. Мінску.

У адным з цэхаў Мінскага матэрнага завода.

Тэрэса і Франц Багародзь — маладыя калгаснікі сельгасарцелі «Дружба» на Браслаўшчыне. К вяселлю праўленне калгаса выдзеліла ім кватэру ў новым доме.

Перадавая дзярка саўгаса «Хальч» Гомельскага раёна дэпутат Вярхоўнага Савета БССР Надзежда Леушанова.

Голас Радзімы

ВЫДАННЕ БЕЛАРУСКАЙ СЕКЦЫІ САВЕЦКАГА КАМІТЭТА
ПА КУЛЬТУРНЫХ СУВ'ЯЗЯХ З СУАЧЫННІКАМІ ЗА РУБЯЖОМ

ЛЕНИНСКИМ КУРСАМ

К. В. КІСЯЛЕУ.

Міністр замежных спраў
Беларускай ССР

ласці канец «халоднай вайне» і ступіць на шлях мірнага суіснавання і супрацоўніцтва паміж усімі дзяржавамі, незалежна ад іх грамадскага ладу.

У Адкрытым пісьме ЦК КПСС партыйным арганізацыям, усім камуністам Саветаў Саюза прама і адкрыта гаворыцца, што ў пытаннях вайны і міру ў кіраўніцтва Камуністычнай партыі Кітая ўзніклі карэнныя прынцыповыя рознагалосці з КПСС, з сусветным камуністычным рухам. Сутнасць іх — у процілеглым падыходзе да такіх важнейшых праблем, як магчымасць прадухілення сусветнай тэрмаядзернай вайны, мірнае суіснаванне дзяржаў з розным сацыяльным ладам, узаемасувязь паміж барацьбой за мір і мірнае суіснаванне і далейшым развіццём сусветнага рэвалюцыйнага працэсу. Міралюбівая знешняя палітыка Саветаў Саюза, накіраваная на ўсталяванне прынцыпаў мірнага суіснавання дзяржаў, знаходзіцца ў поўнай адпаведнасці з імкненнямі і спадзяваннямі народаў усяго свету. Выстаўляючы адзіна разумную праграму мірнага суіснавання, Саветкі Саюз прапаноўвае капіталістычным дзяржавам саборнічаць не ў гонцы ўзбраенняў, а ў павышэнні жыццёвага ўзроўня народаў, будаўніцтве не ваенных баз і ўстановак для запуску ракет, а жылля і школ, у расшырэнні не «халоднай вайны», а ўзаемавыгаднага гандлю і абмену культурнымі каштоўнасцямі.

Галоўная асаблівасць нашага часу заключаецца ў тым, што адбываецца хуткі рост і кансалідацыя сіл, якія стаяць за захаванне і ўмацаванне міру, за канчатковую ліквідацыю каланіялізму і

[Заканчэнне на 2-й стар.]

З радасцю і адабрэнем сустрэта ва ўсім свеце падпісанне 5 жніўня гэтага года ў сталіцы Саветаў Саюза Маскве Дагавору аб забароне выпрабаванняў ядзернай зброі ў атмасферы, у касмічнай прасторы і пад вадой. Цяпер не будуць забруджвацца радыеактыўнымі рэчывамі атмасфера і вада, народы будуць пазбаўлены ад смяротных радыеактыўных ападкаў. Намецілася магчымасць змякчэння міжнароднай абстаноўкі.

Мір патрэбен народам, як хлеб, як паветра. Народы ўсяго свету далі і поўнасна адабраюць і гораца падтрымліваюць курс Саветаў Саюза на ўмацаванне міру ва ўсім свеце, за мірнае суіснаванне. Таварыш М. С. Хрушчоў у сваім выступленні на прыёме ў Крамлі 5 жніўня заявіў: «У цяперашніх умовах пытанне стаіць так — або мірнае суіснаванне, або сусветная тэрмаядзерная вайна. Саветкі Саюз цвёрда стаіць на ленінскіх пазіцыях мірнага суіснавання дзяржаў з розным сацыяльным ладам. Таму мы заклікалі і заклікаем вырашаць наспейшыя праблемы, што ўзнікаюць у адносінах паміж дзяржавамі, шляхам перагавораў».

Дагавор аб забароне ядзерных выпрабаванняў, бясспрэчна, адкрывае шлях для новых міжнародных пытанняў; ён будзе садзейнічаць агульнаму аслабленню міжнароднай напружанасці, ства-

рэнню больш спрыяльнай абстаноўкі для вырашэння іншых важных пытанняў.

З горыччу даводзіцца канстатаваць, што кіраўнікі Кітайскай Народнай Рэспублікі выступілі з паклёпніцкай заявай наконт забароны ядзерных выпрабаванняў у паветры, космасе і пад вадой. Гэта заява поўная беспардоннага паклёпу на ленінскую знешнюю палітыку, якая праводзіцца Саветкім урадам і служыць інтарэсам міру. Яны апынуліся ў кампаніі з амерыканскімі «шалёнымі», з найбольш заўятымі мілітарыстамі.

У Заяве Саветаў Саюза прама гаворыцца: «Не, не клопатамі аб абароназдольнасці сацыялістычнага лагера прадыхавана заява ўрада КНР. За ўсім гэтым, відаць, тоіцца імкненне, не лічыцца з пазіцыяй сацыялістычнага лагера, усіх міралюбівых сіл, праводзіць асобую палітыку ў пытанні аб тым, як быць з найбольш разбуральнай зброяй, якой з'яўляецца ядзерная зброя — зламаць яе ці адкрыць шляхі для яе беспераходнага распаўсюджвання па зямлі».

Пытанне аб вайне і мірным суіснаванні стала карэннай праблемай сусветнай палітыкі. Народы хочуць міру, а не вайны. Ва ўсіх дзяржавах расце і шырыцца рух за прадухіленне пагрозы ўзнікнення новай тэрмаядзернай вайны, за спыненне гонкі ўзбраенняў, якая тоіць у сабе небяспечныя вынікі. Народы патрабуюць пак-

дзюжбу паміж народамі, у фарміраванні грамадскай думкі.

М. С. Хрушчоў падкрэсліў, што далейшае ўмацаванне і развіццё культурных сувязей і супрацоўніцтва паміж краінамі з розным грамадскім ладам не азначае мірнага суіснавання ў галіне ідэалогіі. Ён заклікаў пісьменнікаў да аб'яднання іх намаганняў у барацьбе за мір, прагрэс і дружбу паміж народамі.

Пасля гутаркі М. С. Хрушчоў запрасіў пісьменнікаў на абед, які прайшоў у простаай, сардэчнай абстаноўцы.

ПРЫЁМ У ГАГРЫ

Старшыня Савета Міністраў СССР М. С. Хрушчоў, які знаходзіцца на адпачынку ў раёне Гагры, прыняў групу ўдзельнікаў сесіі кіруючага савета Еўрапейскага таварыства пісьменнікаў, якая адбылася ў горадзе Ленінградзе.

У цёплай гутарцы, якая праходзіла паміж Мікітам Сяргеевічам Хрушчовым і пісьменнікамі, прынялі ўдзел: прэзідэнт Еўрапейскага таварыства Джузепе Унгарэці, генеральны сакратар Джанкарла Вігарэлі, віцэ-прэзідэнт Джон Леман, пісьменнікі Жан-Поль Сартр і Сімона дэ Бавуар

(Францыя), Энгус Уілсан (Англія), Ганс Эцдэнсбергер (ФРГ), Іліад Вянезіс (Грэцыя), Джакаміна Дэбенедэці (Італія), Камен Калчаў (Балгарыя), Габар Талнаі (Венгрыя), Ганс Кох (ГДР), Ежы Путрамонт (Польшча), Міхай Бенюк (Румынія), Іван Скала (Чэхаславакія), Танасіе Младзенавіч (Югаславія); савецкія пісьменнікі — М. А. Шалахаў, К. А. Федзін, А. Т. Твардоўскі, А. А. Суркоў, М. П. Бажан, Л. М. Ліонаў, Л. С. Собалеў, Г. М. Маркаў, А. А. Пракоф'еў, Б. М. Палявой, А. Б. Чакоўскі, К. В. Варанкоў.

Выступішы з кароткімі прамовамі Д. Унгарэці, Д. Вігарэлі, Жан-Поль Сартр, Е. Путрамонт, Д. Леман, А. Суркоў сардэчна падзякавалі М. С. Хрушчову за гасцінасць. З вялікім хваляваннем яны гаварылі аб глыбокай удзячнасці, якую выказваюць людзі ва ўсіх частках свету да кіраўніка Саветаў Саюза ўрада за яго нястомную барацьбу за мір і шчасце народаў.

дзюжбу паміж народамі, у фарміраванні грамадскай думкі.

Пасля гутаркі М. С. Хрушчоў запрасіў пісьменнікаў на абед, які прайшоў у простаай, сардэчнай абстаноўцы.

Рэпліка

ПРЫЗНАННІ І АГАВОРКІ

«Масква — цэнтр сусветнай дыпламатыі... Усялякая ініцыятыва ў напрамку міру выходзіць з Масквы... Маскоўскі Дагавор — сімвал надзеі на мір для мільянаў...».

Каму належаць гэтыя словы? Не, не, дарагі чытач, не спышайцеся з адказам. Вы, відавочна, не здагадаецеся, што словы гэтыя сказаў адзін з лідэраў рэспубліканскай партыі ЗША Нельсан Ракфелер, люты праціўнік паленшання адносін паміж ЗША і Саветкім Саюзам і, прама скажам, далёка не прыхільнік забароны ядзерных выпрабаванняў.

Што ж з ім адбылося? Адкуль такія метамарфозы? Наўрад ці гэты цвёрдалыбы палітык і на самай ўправе змяніў свой пункт погляду на Дагавор аб забароне ядзерных выпрабаванняў у атмасферы, у касмічнай прасторы і пад вадой.

Разгадку метамарфозы, якая адбылася з Ракфелерам, трэба шукаць у іншым. Сучасны губернатар штата Нью-Йорк — адзін з патэнцыйных кандыдатаў рэспубліканцаў на прэзідэнцкіх выбарах будучага года. І яму даводзіцца прымаць у разлік настроі выбаршчыкаў. Настроі ж гэтыя зусім пэўныя: мільёны амерыканцаў з надзеяй і адабрэнем сустрэлі вестку аб падпісанні маскоўскага Дагавору. Паспрабуй выступіць ў гэтых умовах супраць Дагавору — чаго добрага, пракоцяць на вараных. «Мы, — заявіў адзін з рэспубліканскіх лідэраў, — на палітычных меркаваннях не можам дазволіць сабе галасаваць супраць Дагавору». Так і сказаў, проста і ясна. Па палітычных меркаваннях, а не па перакананню.

Вядома, ад Ракфелера і «шалёных» сенатараў тыпу Бары Голдуотэра шчырага адабраўна маскоўскага Дагавору чакаць не даводзіцца. «Шалёныя», у прыватнасці, не адмовіліся ад намеру праваліць ратыфікацыю маскоўскага Дагавору ў сенате. Але як гэта зрабіць, каб яны кжучуць, і нявінасьць захаваць, і капітал набыць? Вось і даводзіцца ісці на ўсялякія хітрукі.

Г. ДАІНІЧЭНКА.

нераўнапраўных адносін паміж дзяржавамі, за спыненне гонкі ўзбраенняў і змякчэнне міжнароднай напружанасці. Рост міралюбівых сіл, якія змагаюцца за прадукцыйнае тэрмаядзернай вайны, аказвае велізарны спрыяльны ўплыў на ўсю міжнародную абстаноўку, усяляе надзею і веру ў лепшую будучыню ўсяго чалавецтва.

Савецкі ўрад выступаў рад прапаноў аб карэнным аздараўленні міжнароднай абстаноўкі. Кожнаму, хто сочыць за міжнароднымі падзеямі, добра вядома аб канкрэтных канструктыўных прапановах Савецкага Саюза па такіх актуальных праблемах, як раззбраенне, спыненне выпрабаванняў і поўная забарона ядзернай зброі, ліквідацыя акупацыйнага

статуса Заходняга Берліна і заключэнне мірнага дагавору з Германіяй. Зразумела, сілы прыхільнікаў «халоднай вайны» яшчэ даволі моцныя, аднак тэндэнцыя мірнага суіснавання з кожным годам становіцца ўсё мацнейшая і мацнейшая.

Вядомы англійскі фельдмаршал у адстаўцы Мантгомеры, які выступіў з лекцыяй у Аксфардскім універсітэце, закранаючы праблемы адносін паміж Усходам і Захадам, заявіў, што «мы не павінны зачыняць дзверы для ўсялякай магчымасці мірнага суіснавання з рускімі, калі яно можа ажыццявіцца з гонарам для абодвух бакоў... Ні адзін бок не хоча ядзернай вайны. Давайце шукаць прамеж святла, а знайшоўшы яго, давайце выкарыстаем. І калі мы даб'ёмся поспеху, мы зможам даць дзецім мір ва ўсім свеце. Я

лічу, што неабходны новы падыход і вялікая гібкасць у распрацоўцы нейкага метаду, з дапамогай якога Усход і Заход змогуць мірна суіснаваць».

У заходніх краінах з кожным годам усё мацней і мацней гучыць крытыка па адрасу палітыкі «халоднай вайны», прапаганды амерыканскімі «шалёнымі», а ідэя мірнага суіснавання заваўваюць на свой бок новых прыхільнікаў. Тэндэнцыя мірнага суіснавання належыць будучыня. Мірнае суіснаванне можа і павінна выліцца ў мірнае спаборніцтва ў справе найлепшага задавальнення ўсіх патрэб чалавека.

Прынцып мірнага суіснавання зусім не патрабуе ад той ці іншай дзяржавы адмовы ад завядзеных у ёй парадкаў і ідэалогіі. Амерыканскія «шалёныя» даволі часта гавораць, быццам мірнае

ЛЕНИНСКИМ КУРСАМ

суіснаванне — гэта ні больш, ні менш, як тактычны прыём сацыялістычных дзяржаў. Таварыш М. С. Хрушчоў у сваім артыкуле «Аб мірным суіснаванні», апублікаваным у амерыканскім часопісе «Форын аферс», пісаў, што ў такіх сцвярдзеннях няма ні грама праўды. Само сабой зразумела, прыняццё гэтага прынцыпу не можа павесці за сабой неадкладнай ліквідацыі спрэчак і супярэчнасцей, немінучых паміж краінамі, якія належаць да розных сацыяльных сістэм. Але пры гэтым забяспечваецца галоўнае: дзяржавы, якія вырашылі стаць на шлях мірнага суіснавання, адмаўляюцца ад ужывання сілы ў любой яе форме і дамаўляюцца аб мірным урэгуляванні магчымых спрэчак канфліктаў з улікам узаемных інтарэсаў зацікаўленых бакоў. А гэта ў наш век развіцця атамнай тэхнікі — галоўнае, у чым зацікаўлены кожны чалавек.

Народы ўсяго свету рашуча выступаюць за мірнае суіснаванне, супраць імперыялізму ва ўсіх яго разнавіднасцях, супраць каланіялізму і расавай дыскрымінацыі, супраць ядзернай зброі і гонкі ўзбраенняў. Цяпер ужо ясна, што

ажыццяўленне ідэі мірнага супрацоўніцтва і суіснавання дзяржаў — гэта наказ часу, адно з галоўных патрабаванняў народных мас. Спробы амерыканскіх «шалёных» і іншых ашалелых імперыялістаў накіраваць міжнародную палітыку толькі ў рэчышча «халоднай вайны», пад прыкрыццём зацягнутага жупела «камуністычнай небяспекі» і выдумак аб «падкопах сусветнага камунізму», церпяць крах. Такія найбольш важныя праблемы, што закранаюць кроўныя інтарэсы народаў усіх краін, як развіццё мірных і добрасуседскіх адносін паміж дзяржавамі, узаемная павага суверэнітэту, роўнасці і тэрытарыяльнай цэласнасці, неўмяшанне ва ўнутраныя справы аднаго, урэгуляванне рознагалоссяў паміж дзяржавамі мірнымі сродкамі, аслабленне міжнароднай напружанасці павольна, але ўпарта прабіваюць сабе дарогу.

Увесь свет пільна сочыць за паляпшэннем міжнароднага становішча. У сявядомасці народаў усё больш і больш умацоўваецца вера, што вайна наогул не можа больш служыць спосабам вырашэння міжнародных спрэчак, што адзін практычна магчымы шлях — гэта будаваць адносіны паміж дзяржавамі на аснове прынцыпаў мірнага суіснавання.

Працоўныя Беларусі, як і ўсе савецкія людзі, цвёрда і нязменна адстойваюць ленынскія прынцыпы мірнага суіснавання, актыўна і паслядоўна выступаюць за ўсеагульнае і поўнае раззбраенне, за ліквідацыю «халоднай вайны», за палітыку міру і дружбы паміж усімі народамі і дзяржавамі, незалежна ад грамадскага ладу і ідэалогіі. Яны горача падтрымліваюць і адабраць дагавор аб забароне выпрабаванняў ядзернай зброі ў атмасферы, у касмічнай прасторы і пад вадой, які накіраваны на тое, каб дапамагчы народам зямнога шара пазбавіцца ад пагрозы ядзернай катастрофы.

Захаванне ўсеагульнага міру — гэта найпершая і абавязковая ўмова жыцця і развіцця чалавецтва ў сучасную эпоху. Вось чаму актыўная барацьба за мір стала цяпер вялікай рухаючай сілай гістарычнага развіцця чалавецтва.

Не, гэта не паўторыцца!

На старонках газеты «Голас Радзімы» (№ 646) я прачытаў артыкул пад загалоўкам «Гэта не павінна паўтарыцца», які суправаджаўся здымкамі удзельнікаў абароны Брэсцкай крэпасці. Гэты здымак — эпізод хвалючай сустрэчы тых удзельнікаў абароны, што засталіся ў жывых, быў зроблены летам 1961 года.

Гераічная абарона Брэсцкай крэпасці паказала народам усяго свету, на што здольны савецкія людзі, калі яны абараняюць сваю зямлю. Савецкія людзі паказалі непераўзыходныя ўзоры героізму, самаадданасці, патрыятызму. Героізм у той цяжкі час быў нормай паводзін ўсіх сумленных грамадзян СССР. Савецкія воіны ведалі, што яны абаранялі, ведалі, што яны вядуць справядлівую вайну.

Яскравым прыкладам гэтаму можа служыць той факт, што маленькі ваенны гарнізон крэпасці на працягу доўгага часу пад шквалам агню не стаў на калені перад нямецкімі захопнікамі. У жорсткіх і няспынных баях знішчаныя воіны працягвалі барацьбу да апошняй магчымасці. Што давала ім сілы, гэта было незразумела для ворага! Яны не разумелі, наколькі моцнай была ў савецкіх людзей любоў да Радзімы. Смерцю храбрых загінулі за шчасце ўсяго чалавецтва, такія героі як Зубачоў, Фамін, Наганаў, Шаблюўскі і многія іншыя.

Наш народ будзе заўсёды шанаваць іх памяць.

Польмя вайны ахоплівала ўсё новае і новае раёны нашай краіны. Над Радзімай нависла грозная небяспека. Але цяжкія часовыя няўдачы не зламалі волі савецкага народа, не пахіснулі ўпэўненасці ў яго перамозе. З такой жа ўпартасцю працягвалі змагацца і тыя, хто застаўся ў жывых пасля падзення Брэсцкай крэпасці. Прабіраючыся на злучэнне са сваімі часцямі, мы адчувалі велізарную падтрымку мясцовага насельніцтва Брэсцкай, Пінскай і іншых абласцей. Яно аказала нам дапамогу прадуктамі, указвала бяспечныя шляхі, часта выдзяляла праваднікоў.

Фашысцкія самалёты ляталі над гарадамі і вёскамі і скідавалі велізарныя пачкі лістовак, у якіх было мора паклёну на камуністаў. У іх гаварылася, што Гітлер заханіў Ленінград.

Маскву і іншыя савецкія гарады. Яны патрабавалі спынення «бясэсэнавага супраціўлення». Але хіба мог наш народ, павяршыць у слабасць нашай зямлі? Ён адказаў на гэта хлусню ўзмацненнем барацьбы.

У камуністычнай прэсе, асабліва ў Заходняй Германіі, да гэтага часу спрабуюць фальсіфікаваць падзеі мінулай вайны, абяліць фашызм. Брудныя пісанкі, генералы, гісторыкі і іншыя «спецыялісты» ўсё падаюць у скажоным выглядзе, ставяць сваёй мэтай зменшыць заслугі нашага народа ў перамозе над «карычневай чумой», а таксама заместі сляды сваіх злачынстваў у нашай краіне. Але я, як былы франтавік і камандзір партызанскага атрада на часова акупіраванай тэрыторыі Беларусі, добра ведаю, што і як тварылі гэтыя вылюдкі на нашай зямлі. Яшчэ змагаючыся ў Брэсцкай крэпасці я пазнаў зварынае аблічча фашыстаў. Нягледзячы на тое, што па міжнароднаму праву было забаронена ўжыванне хімічных сродкаў, яны ўжо тады ўжывалі іх. Артылерыя абстрэльвала нашы пазіцыі з гармат газавымі снарадамі.

На дарогах вайны, мне давалося бачыць дзікія сляды лютых распраў з насельніцтвам. Фашысты рабавалі, палілі, забівалі на кожным кроку. У горкія дні вайны па дарогах вялікімі патокамі рухаліся натоўпы бежанцаў. Маці неслі на руках дзяцей і дробныя хатнія пажыткі. Ішлі старыя, дзеці! І вось у гэтыя безабаронныя натоўпы звернуліся іх на брыночым палёце. Вось што такое фашысцкі салдат, ведаецца і памятайце аб гэтым усё!

Цяпер у свеце наступіла «адліга». Розум пачынае браць верх над вар'яцтвам тых, хто хоча новай вайны. І я, як і ўсе савецкія людзі, веру і змагаюся за тое, каб мінулае не паўтарылася зноў. У гэтай барацьбе ўсе людзі добра вольны павінны быць разам, дабівацца таго, каб вой-

ны назаўсёды былі зжыты на нашай планеце. Вось чаму мы словам і справай павінны змагацца супраць прапаганды «шалёных» розных масцей, вырываць з іх рук атамную бомбу. Людзі, змагайцеся за тое, каб на нашай планеце заўсёды панавалі мір і розум.

П. СІВАКОУ,
удзельнік абароны Брэсцкай крэпасці.

Сустрэча абаронцаў Брэсцкай крэпасці на вакзале ў Брэсце. Фота М. Ананьіна.

ЛЮДЗІ І ЧАС

У ПІНСКУ,

У першыя дні ліпеня дырэкцыя завода стала зразумела, што месячны план будзе недавыкананы. Аб гэтым загаварылі і ў цэхах. Асабліва ў дапрадзючыкі не скупіліся на «кампліменты» адрас «вадзяных багоў» горада, па чыёй віне ў цэх стала паступаць менш самай звычайнай вады. Пазванілі ў «Вадагрэст». Адтуль адказалі: «Больш не можам». Пазваніў дырэктар, Сташэнка. Яму адказалі больш падрабязна, але ў канцы сказалі, што больш чым на пяцьсот кубаметраў вады ў суткі завод пакуль няхай не разлічвае.

— Але гэта ж завод! — злаваў у трубку Мікалай Іванавіч. — У нас план! Нам трэба не менш сямісот кубаметраў вады, інакш правалім план, вы чуюце?..

Яму спачувалі, але вады заводу не прыбаўлялі. І месячны план упершыню за тры гады стаў «трашчаць». Паўстала пытанне: «Як быць далей?» Абмяркоўвалі яго ў кабінце дырэктара ўсе: майстры, актывісты, начальнікі цэхаў і сышліся на адным — трэба сваімі сіламі пабудаваць вадавод. Гэта было ў канцы ліпеня 1963-га...

А ў сярэдзіне жніўня вадавод у семсот метраў ужо быў гатовы і недастаючыя дзвесце «кубікаў» пайшлі ў цэхі. Пінскі завод штучнай скуры зноў стаў прадпрыемствам, перавыконваючым план. І зроблена гэта было без дапамогі з боку. У небывалую ў нашых краях гарачыню брыгада добраахвотнікаў не без цяжкасцей хутка зрабіла патрэбную справу.

Гэта ўсяго толькі старонка рабочых будняў Пінскага «ЗШС» аднаго з дзецішчаў сямігадкі. Лёгка светлыя карпусы, ідэальная чысціня ў цэхах. Усім сваім выглядам завод упрыгожвае ўскраіну старога горада. А калі канцаецца рабочы дзень на вуліцу з вясёлым шумам, высыпаюць тыя, хто стаяў ля станкоў, ля прэсаў, электрашвейных машын, сачыў за ходам здзіўляючых хімічных ператварэнняў. Вуліца адразу становіцца

нейкай прыгажэйшай і вяселайшай. Кожныя сем рабочых «ЗШС» з дзясці не пойдуць адразу дамоў, а пойдуць туды, дзе музыка, вяселосць, таму што гэта моладзь. І ні ад аднаго з іх вы не пачуеце ні слова лаянкі, не ўбачыце дрэннай выхадкі: нельга, не да твару, сумленне не дазваляе, таму, што калектыў змагаецца за ганаровае званне. Вось у чым справа.

Рэжэ лачынаюцца з ручайкоў, як і ўсё вялікае з малага. З малага пачалі складацца ў нас і новыя адносіны ў працы, паміж людзьмі, якія мы называем камуністычнымі. Есць многа вызначэнняў, што такое камуністычная праца, але самае вернае з іх — Ільчыова, які сказаў, што камунізм пачынаецца там, дзе ідзе стваральная, разумная барацьба працоўных у імя ўсіх за кожны пуд хлеба, мяса, металу... Памятаючы запаветы Леніна, мы толькі дэталізавалі яго думку, запісаўшы яе ў новую Праграму партыі, ў выглядзе маральнага кодэксу, як закон для будаўнікоў камунізму. Але ведаць, вывучыць маральны кодэкс гэта яшчэ вельмі мала.

Ну, а што ж далей? Далей трэба дзейнічаць, жыць, працаваць, і думаць аб гэтым увесь час кожнаму. Кожнаму! А калі на заводзе некалькі сот чалавек, кожны з якіх — розны характар, розны ўзровень адукацыі, узрост неаднолькавы. Гэта ўжо больш складана.

Але хіба ўсякая вялікая справа не пачынаецца з малаго? Так, пачалося ўсё гэта на «ЗШС» з малаго. Будаўнікі пайшлі, уручыўшы дырэктару ключы ад новых цэхаў і памяшканняў. Сташэнка, дваццацісямгадова спецыяліст крыху разгубіўся: вопытных рабочых на заводзе раз — два і аблічыўся, пятнаццаць чалавек, якія прайшлі практыку ў Кіеве. А астатнія — моладзь, проста са школьнай парты. Значыць, трэба вучыць іх. За гэту справу ўзяліся «старыя», гэтыя пятнаццаць. За кожным з іх замацавалі па некалькі чалавек. Хутка справы пайшлі лепш. І вось тады адбыўся

Паўлюк ПРАНУЗА.

РОДНЫЯ МЯСЦІНЫ

Пацягнула да бацькоў у госці,
Пехатой адмераў доўгі шлях.
Мне насустрач сцежкі маладосці
Выбеглі ў бярозах і клянах.

Пад зялёнай іхняю аховай
Я іду па роднай старане.
Вецець Ты мяне не падтурхоўвай,
Без тваёй паслугі лёгка мне.

Шэпча луг травона: «Калі ласка»,
Серабрыцца хвалюмі рака.
Хіляцца ў паклоне ніжэй раскі...
Як жа вы пазналі зямляка?!

У АДНЫМ са сваіх апавідаванняў А. П. Чэхаў магло адстаўнага казаха ўрадыка Васілія Сямі-Булатава, які склаў строгае пісьмо вучонаму, што пасяліўся непадалёк: «Вы напісалі і надрукавалі ў сваім разумным творы, як сказаў мне Герасімаў, што быццам бы на самым вялікім свяціле, на сонцы — ёсць чорныя плямкі. Гэтага не можа быць, таму што гэтага не можа быць ніколі». Далей цікавы ўрадык паведамляе, як ён сам адкрыў, што сабакі вясной траву ядуць падобна авечкам, а што кава для паўнакроўных людзей шкодна, таму што робіць у галаве галавакружэнне.

Пры азнаямленні з артыкулам вядомага амерыканскага журналіста Джозефа Олсапа, надрукаванага 26 ліпеня ў газеце «Нью-Йорк геральд трыбюн», міжволі ўспамінаецца гэты бравы адстаўны ваяка, які зрабіў многа адкрыццяў «сваім уласным розумам».

Усім вядомыя факты высокіх тэмпаў эканамічнага развіцця СССР — гэта, паводле сцверджання Олсапа, ўсяго толькі стандартны міжнародны штамп. Бясстрашны Олсап сцвярджае, быццам у 1962 годзе амерыканскі эканамічны рост быў на 1,5 працэнта вышэй за савецкі.

Чым абгрунтавана гэта смелае адкрыццё? Савецкі тэмп эканамічнага росту ў 1962 годзе, піша Олсап, аказаўся ніжэй чатырох працэнтаў у год, а ў Амерыцы эканамічны рост склаў 5,4 працэнта.

Вядома, для даверлівага вучня пачатковага класа гэты доказ бездакорны. Аднак паўрадзі «Нью-Йорк геральд трыбюн» выдаецца для малалетніх школьнікаў. Таму мы паспрабуем больш строга разгледзець олсапаўскую «арыфметыку».

Перш за ўсё, што такое «эканамічны рост»? Эканамічны рост можа азначаць, акрамя ўсяго іншага, і павелічэнне прамысловай прадукцыі (для індустрыяльна развітых краін), і рост супольнага грамадскага прадукта, і рост нацыянальнага прыбытку. Аднак, як вядома, у 1962 годзе нацыянальны прыбытак Савецкага Саюза вырас на 6 працэнтаў, супольны прадукт — на 7, а прамысловая прадукцыя — нават на 9,5 працэнта. Дзе ж тут «ніжэй чатырох працэнтаў»? Які з гэтых паказчыкаў ні вады, усе яны ў паўтара — два з палавінай раза вышэй за той, што называе Олсап. Тут наш даследчык, несумненна, далёка адышоў ад ісціны. У ЗША ў 1962 годзе супольны

прадукт павялічыўся на 5,3 працэнта, нацыянальны прыбытак — на 5,5 працэнта і прамысловая прадукцыя — на 7,7 працэнта. Гэта значыць усе гэтыя паказчыкі меншыя, чым у СССР.

Але гэта яшчэ не ўсё. Бо важныя не толькі высокія тэмпы развіцця, а таксама іх неперарывнасць. У гэтым — адно з істотных адрозненняў паміж сацыялістычнай і капіталістычнай эканомікай. У 1962 годзе амерыканская эканоміка сапраўды паказала прыкметны рост, хоць і меншы, чым савецкая. Але ж у папярэднім, 1961 годзе амерыканская эканоміка паказала

Але яшчэ зусім нядаўна, у 1957 годзе, гэтыя суадносіны раўняліся ўсяго 47 працэнтам.

У АДСТАЎНОГА ўрадыка быў, як мы ведаем, сусед Герасімаў, які «з уласцівым яму фанатызмам» ляў і ганьбіў усё на свеце. Містэр Олсап таксама мае свайго суседа, такога ж «фанатычнага». Мы маем на ўвазе журналіста Гары Шварца, які змясціў 28 ліпеня артыкул у «Нью-Йорк таймс» аб эканамічным становішчы СССР.

Гэты сусед у якасці верных прыкмет эканамічных цяжкасцей СССР указвае, што саўгасы і калгасы на 30 чэрвеня ме-

Таксама ахвотна ён трактуе праблемы капіталічнага будаўніцтва.

«Найбольш відавочнай прыкметай сучасных эканамічных цяжкасцей у Савецкім Саюзе, — сцвярджае ён у сваім артыкуле, — стала разгорнутая па ўсёй краіне кампанія рашучага скарачэння праграм капіталаўкладанняў». Мы можам паведаміць Г. Шварцу, што ў 1962 годзе капіталічныя ўкладанні ў галіне матэрыяльнай вытворчасці (у прамысловасць, сельскую гаспадарку, транспарт і сувязь) склалі ў СССР 45 мільярдаў долараў, тады як у ЗША яны складалі 40,1 мільярда долараў.

Яны не толькі скарачаюцца, але ў першай палавіне 1963 года нават павялічыліся на 4 працэнта ў параўнанні з першым паўгоддзем 1962 года.

Застаецца запытацца, чаму ж Олсап і Шварц пусціліся на такое рызыкаўнае жангліраванне лічбамі, скажваючы адны факты, падтасоўваючы іншыя і замоўчваючы трэція? Прычына крыецца, зразумела, не ва ўяўных «эканамічных цяжкасцях» Савецкага Саюза, а ў вельмі спецыфічных цяжкасцях, якія адчуваюць Олсап і Шварц, а дакладней — тыя колы ў Злучаных Штатах, чыю думку яны выказваюць. Справа ў тым што ініцыятыва, працягнутая Савецкім Саюзам у заключэнні Дагавору аб забароне выпрабаванняў ядзернай зброі ў атмасферы, у космасе і пад вадой, адкрыла вочы многім амерыканцам, ды і наогул мільёнам людзей на Захадзе. Яны пераканаліся, што ў аснове дзеянняў Савецкага Саюза ляжаць высакародныя, высокагуманныя матывы, што ім рухае шчырае жаданне пазбавіць свет ад пагрозы тэрмаядзернай вайны. Як тут не ўспалашыцца «шалёным» і іх газетным бардам! Таму яны і кінуліся энергічна шукаць «скрытыя прычыны» савецкай ініцыятывы і, не маючы нічога больш арыгнальнага ухапіліся за збітую выдумку аб «эканамічных цяжкасцях». Таму яны і спрабуюць стварыць уражанне, быццам не імкненне да змякчэння міжнароднай напружанасці, а «гаспадарчыя непаладкі» ў СССР з'яўляюцца «самым важным момантам, які хваецца за пагадненнем аб забароне ядзерных выпрабаванняў».

Як бачым, экскурсе у свет небыліц, зроблены Олсапам і Шварцам, закончыўся для іх плачэўна: яны плохнуліся ў лужыну.

I. МАЛЬШАЎ,
намеснік начальніка ЦСУ
СССР.

Олсап і Шварц у свеце небыліц

ўсяго толькі 1—2 працэнта прыросту, не кажучы ўжо аб тым, што ў 1954 і 1958 гг. яна развіваецца (паводле дадзеных за першае паўгоддзе) зноў у два з лішнім разам марудней, чым у 1962 годзе, тады як эканоміка СССР нястрымна і раўнамерна ідзе наперад. Таму сярэднія тэмпы росту найбольш абагульняючага паказчыка — нацыянальнага прыбытку — былі, напрыклад, за апошнія дзесяць год у ЗША ў 3,4 раза меншыя, чым у СССР.

Ну што ж, давайце паглядзім канкрэтна, як выглядае прырост вытворчасці некаторых вырабаў у ЗША і СССР у 1962 г. у працэнтах да 1961 года.

	СССР	ЗША
Сталь	8	0,1
Нафта	12	2
Электраэнергія	13	7
Металургічнае абсталяванне	13	0,0
Сельскагаспадарчыя машыны	21	7
Цэмент	13	4
Тэлевізары	11	5
Халадзільнікі	22	8,5
Мяса	13	0,4
Масла жывёльнае	6	3

Як бачым, і канкрэтныя паказчыкі вытворчасці асобных відаў прамысловай прадукцыі таксама абвяргаюць сцверджанні нашага даследчыка. Ніхто не стане сцвярджаць, што прамысловая вытворчасць СССР пераўравае ўжо амерыканскую. Не, у 1962 годзе яна складала каля 63 працэнтаў у адносінах да прамысловай вытворчасці ЗША.

лі «менш свіней і птушак, чым 12 месяцаў назад». Пакінем пакуль птушак і пагаворым пра свіней. Сапраўды іх колькасць у саўгасах і калгасах зменшылася на два мільёны галоў. Чаму гэта адбылося? У мінулым годзе з-за надзвычай дажджлівага надвор'я ўраджай бульбы аказаўся паніжаным, і калгасы і саўгасы ў першай палавіне 1963 года прадасі дзяржаве на 1,7 мільёна свіней больш, чым за гэты ж перыяд 1962 года. Але ў той жа час калгасы і саўгасы значна павялічылі пагалоўе скаціны, якая ўтрымліваецца ў летні час на пашах і не мае патрэбы ў такіх кармах, як бульба або зерне. Колькасць авечак і коз вырасла на 2,7 мільёна галоў, а буйнай рагатай жывёлы — на 3 мільёны, у тым ліку кароў — на 1,6 мільёна галоў.

Аб гэтым Гары Шварц даведаўся з таго ж самага дакумента, у якім ён прачытаў аб змяненні ліку свіней. Аднак ён лічыць за лепшае хаваць ад амерыканскага чытача адны факты і падкрэсліваць другія. Вядома, што для вырошчвання каровы трэба тры гады, а мясная свіня вырастае за 6—8 месяцаў. Няцяжка відаць, сцяміць, што прырост 1,6 мільёна кароў, 1,4 мільёна галоў іншай буйнай рагатай жывёлы і 2,7 мільёна авечак і коз з ліхвой перакрывае невялікае скарачэнне пагалоўя птушкі і свіней.

Гары Шварц смела разважае не толькі пра жывёлагадоўлю.

НА ЎСКРАІНЕ

B. ВІКТАРАЎ.

выпадак, пра які цяпер гавораць на «ЗНС» як аб «гістарычным» у барацьбе за званне прадпрыемства камуністычнай працы.

Справа была так. Мікалай Сташэнка, як заўсёды, абыходзячы цэхі, прыглядаўся як «старыя» вучаць моладзь. Спыняўся, глядзеў, думаў. А па-сярэдзі выклікаў іх да сябе ў кабінет — селіся Аляксандра Бандарука, Барыса Гелера, вальдоўшчыка Уладзіміра Бердніка і іншых. Прышлі, селі, чакаюць, што скажа дырэктар. А ён сказаў як бы між іншым:

— Ну як, рэбяткі, ідуць справы? Як вучоба? — Нічога... Добра... Усякае бывае... — пачуліся адказы.

— Ці не цяжка працаваць і вучыць іншых? — Ды ну, што вы! — Колькі атрымліваецца ў месяц за сваю «педагагічную працу?», — з усмешкай працягваў Сташэнка.

— Як быццам не ведаеце, Мікалай Іванавіч. Па некалькі рублёў з вучня. Так, бярэш іх для формы...

— Вось і я думаю — для формы, — сказаў Сташэнка. — А што калі так... Без грошай, га? Мы ж за камуністычную працу змагаемся. Добры прыклад быў бы для іншых. Ну як, рэбяткі? Толькі зразумейце мяне правільна. Справа не ў грошах.

Яны, вядома, зразумелі яго правільна, бо гэта было даверам, гонарам. І з гэтага дня, як і трэба было чакаць, «старыя» сталі адносіцца да свайго «педагагічнага» дзейнасці з большай стараннасцю.

— А мы, горш за іншых, ці што? — сказала неяк брыгадзір пашывачнага цэха Надзежда Невядомская пасля агульнага сходу, на якім падводзілі вынікі работы. — Што маўчыце, дзяўчаты? Бачылі, іх хваляць! Глядзі, якія героі, быццам яны толькі так могуць... Прапаную: усіх сваіх навічкоў вучыць таксама бясшплатна.

Адным словам, выпрацавалі свой кодэкс, які быў замацаваны пагадненнем усіх семнаццаці швачак-матарыстак. І з такім запалам сталі ператвараць яго ў жыццё, што праз паўтара года брыгадзе проста нельга было не прысвоіць звання камуністычнай.

Хутка загаварылі на «ЗНС» і аб брыгадзе прасоўшчыкаў — Уладзіміру Сушчэўскім, Мікалаю Лукашэвічу, Аляксандру Астравецкім і Анатолю Дзікавіцікам. Агонь, а не рэбаты, сябры неразлучны! Так паставілі справу на сваім участку, што лоба-дорага было паглядзець. Яны таксама без лішніх слоў заслужылі такога звання. Апача гэтага ў розны час звання ўдарнікаў камуністычнай працы ўдасціліся каля сямідзесяці асобных рабочых і работніц. І ўжо не было для дырэктры дзіўным, калі аднойчы ў кабінет зайшоў брыгадзір Ігар Бурдзікоўскі і ад імя брыгады заявіў, што падлічышы магчымасці, яны паграбуюць павялічыць норму выпрацоўкі на пятнаццаць працэнтаў. Сташэнка прыжмурыўся.

— Скажы адкрыта: адзін прыдумаў? — Ну, вось яшчэ! — пакрыўдзіўся Бурдзікоўскі. — Пойдзем да хлопцаў, запытайцеся. Хіба б я пайшоў адзін на такое...

Вельмі пакрыўдзіўся брыгадзір. Так, гэта была ініцыятыва ўсіх рабочых брыгады. А потым... Гэта заняло б многа месца, каб пералічыць усе добрыя справы рабочых і работніц «ЗНС», па-сапраўднаму высокасвядомыя бескарыслівыя ўчынкі, якія заўтра будуць нормай для ўсіх. Гэта і чулыя клопаты аб захварэўшым таварышу Пятру Чашуне, і новыя варыянты пачыну Таццяны Лазарэнікі, і рацыяналізатарская думка, якая б'е крыніцай (гэта не славесны штамп, а дакладнае вызначэнне), і боль за план, якасць, гонар маркі «ЗНС», барацьба за чысціню ў цэхах, цяга да фізічнай дасканаласці, духоўнага росту (дзiesiąткі рабочых вучыцца завочна).

Але ўсё гэта на заводзе лічыцца толькі пачаткам.

Усялякі пафас з'яўляецца па-чалавечаму хвалючым толькі тады, калі ў ім няма фармалізму. Гэта, вядома, аксіома. І простае перавыкананне плача любой брыгадай яшчэ не дае ёй права называцца камуністычнай.

Дазвольце, скажа іншы, але план — гэта лічбы, прадукцыя, барацьба за багацце, хіба гэтага мала? Безумоўна. Іншы і паўтара плана выконвае, а зазірні яму ў душу і апрача асабістай выгоды нічога не ўбачыш. Бывае пакуль, на жаль, і так. Але як радасна бачыць, што калектыву пінскага «ЗНС» змагаецца за гэта званне па-сапраўднаму, з душой. Іменна змагаецца: настойліва, свядома і разам з імі рээмігранткі з Аргенціны Луіза Кісель і Роза Якімец. Ім, вядома, цяжка, чым іншым, але і яны змагаюцца, вучацца у іншых камунізму. Аб тым, што гэта барацьба свядомая, гаворыць і тое, што ніхто з калектыву пакуль не лічыць, што завод дастойны высокага звання ў цэлым, хоць і працуе ён выдатна. Сётое яшчэ трэба ўдасканаліваць, шліфаваць.

Шырока раскінулася быстрая Прыпяць. Вяжыць па ёй вясе́ла-белыя цеплаходы. На палубе лоўнага народу. І халаднаватыя хвалі, з шумам зліваюцца з песняй. У ёй многа вясельных маладых галасоў. Цеплаход ідзе ва ўлюбёныя рабочымі завода «ЗНС» месцы адпачынку. Там будзе смех, там будуць танцы, веселасць, таму што там будуць адпачываць людзі, якія змагаюцца за званне прадпрыемства камуністычнай працы. І калі хто-небудзь не ведае, запытаецца, адкуль такія вясельныя хлопцы і дзяўчаты, яму адкажучы:

— З завода штучных скур!

Ганаратца тут сваім заводам. А добрая гордасць, заслужаная, што ж у гэтым дрэннага? Добрым трэба ганарыцца.

Растае... «Сент-Луіс пост дыспетч».

Зямля — Цяпер гэты грыб не будзе засланяць сонца! «Работніцка дзела». Сафія.

Гэта мілітарызм. Яго трэба раззброіць, а потым здаць у архіў. «Работніцка дзела». Сафія.

ПАЎСТАЎШЫЯ З ПОПЕЛУ

Валікае дзякуй хочацца сказаць мне ўсім людзям, знаёмым і незнаёмым, якія аказалі дапамогу ў пошуках маіх дачок. Ваіна застала нашу сям'ю ў Беларусі. Муж пайшоў у партызанскі атрад. Ён быў камісарам атрада. Фашысты ганяліся за сям'ямі партызан. Я з пяццю дзецьмі хавалася ў лясах. І ў мороз і ў дождж мы жылі ў лесе.

І ўсё ж у лютым 1943 года фашысты скапілі нашу сям'ю, адправілі ў лагер каля Суража, потым у Віцебскі перасылны лагер, а адтуль — у Майданек. Там адабралі ў мяне старэйшых дачок, а ў Асвенціме і маленькіх — Раю і Галю.

У студзені 1945 года я аказалася ў лагеры Равенсбрук. Смерць падсцерагала нас на кожным кроку, і ўсё ж мы, зняволеныя, верылі ў хуткую дапамогу і ў вызваленне. Мы павінны былі выжыць, і мы выжылі, выжылі, каб убачыць шчасце, сваіх дзяцей.

Старэйшыя мае дочки, якія ведалі адрас дома, вярнуліся ў Віцебск. А малодшыя — Раю і Галя, якія нарадзіліся ў ваіну, прапалі. Столькі гадоў ужо прайшло, а я, маці, не губляла надзеі знайсці іх.

У Асвенціме фашысты ставілі зняволеным нумары на руках. У мяне быў нумар — 77251, у Раі — 77252, у Галі — 77253.

15 верасня 1960 года газета «Комсомольская правда» надрукавала мае пісьмо «Нумар на руцэ», у якім я расказала пра лёс нашай сям'і і назвала нумары Раі і Галі. Дзесяткі людзей адгукнуліся на мае пісьмо, невядомыя мне, але вельмі чулыя да мацярынскага гора. Прышла вестачка з Польшчы, мне паведалі: знойдзена дзяўчынка па імені Люда, і ў яе на левай руцэ нумар ні то 77253, ні то 77263.

Праз некаторы час эксперты ўстанавілі, што нумар гэтай дзяў-

чынькі — 77263. Пасля доўгай перапіскі са знаёмымі, былымі вязнямі Асвенціма і іншых лагераў смерці, мы знайшлі сапраўдную маці — ёю аказалася Валянціна Іванаўна Бязлодава. Адбылася шчаслівая сустрэча пасля семнаццацігадовай разлуцы.

А мне зноў трэба было пачынаць пошукі. Мацярынскае сэрца адчувала, што і мяне чакае радасць. Я звязалася з музеем у Асвенціме, там працуе навуковы супрацоўнік Тадэуш Шыманскі, былы вязень Асвенціма, які многа зрабіў такім як я.

І вось з яго дапамогай я атрымала выпіску з дзіцячага дома, і ў ёй запіс: Галіна-Марыя Залеўская,

№ 77253. Потым даведалася, што Галіна жыве дзесяці ў Кракаве. Зноў след згубіўся. Робім запыты у пашпартны стол. Прыходзіць адказ з Кракава: «Галіны-Марыі Залеўскай у Кракаве і Польшчы няма». А потым яшчэ адно пісьмо, і ў ім паведамляецца, што Галіна жыве ў Кракаве пад другім прозвішчам, удачарона Аленай Дабковай, вучыцца ў Ягелонскім універсітэце на другім курсе, і на левай руцэ ў яе нумар 77253. Так, гэтак Галіна — мая дарагая, родная дачушка! Зусім нядаўна я атрымала вестачку ад дачкі і яе новай маці Алены Дабковай. Яны збіраюцца прыехаць у Савецкі Саюз.

А дзе ж другая мая дачка, Раю? Яна носіць на левай руцэ нумар 77252. Я спадзяюся, што з дапамогай сяброў знайду і яе.

Мае шматлікія сябры аказалі мне велізарную дапамогу. Сардэчнае мацярынскае дзякуй вам, добрыя людзі.

Зінаіда БУЛАХАВА.

Віцебск.

З ГЛЫБІНЬ СТАГОДДЗЯЎ

ПІНСК. Некалькі месяцаў у Пінску прапавала археалагічная экспедыцыя Інстытута гісторыі Акадэміі навук БССР. Закончаны раскопкі на тэрыторыі старажытнага рускага горада. Ускрыты пяць ярусавых маставых. Устаноўлена, што гэту частку горада калісцы засялялі саматужнікі і пасадскія людзі. Знойдзена сядзіба гарбара, аб чым сведчаць рэшткі скур, абутку, попелына ваўна. Побач са старажытным жылём выяўлены косці дзікіх і хатніх жывёлін — ласёў, зубраў, кароў, свіней, птушкі. Знойдзена шмат прадметаў хатняга і бытавога ўжытку.

У мясцовым краязнаўчым музеі па матэрыялах раскопак вырабляецца макет сярэднявечнага Пінска.

ЭКЗАМЕН ВЫТРЫМАН

Закончыліся праходзішчыя на Міхайлаўскім рудніку дзяржаўныя выпрабаванні новага беларускага аўтамабіля-самазвала «БелАЗ-540». Машыны ў кар'ерных умовах прайшлі да 20 тысяч кіламетраў, паказалі высокія эксплуатацыйныя якасці.

Новы аўтамабіль-самазвал бяра на дзве тоны грузу больш, чым шырокавадомы 25-тонны «МАЗ-525», а ўласная вага яго меншая на 4 тоны. Максімальная скорасць новай машыны 55 кіламетраў у гадзіну замест 30 аўтасамазвала «МАЗ-525». Вышэйшая і маневранасць яе. Прадукцыйнасць «БелАЗ-540» амаль на 70 працэнтаў вышэй, чым выпускаемага 25-тоннага аўтасамазвала.

Дзяржаўная камісія рэкамендавала новую машыну да серыйнай вытворчасці. Цяпер на прадпрыемстве поўным ходам ідзе падрыхтоўка да пераходу на масавы выпуск новай тэхнікі. На заводзе вядзецца распрацоўка тэхнічнай дакументацыі, рыхтуецца аснастка.

КЛОПАТЫ

АБ ПЕНСІЯНЕРАХ

СЯЛЕТА ў САНАТОРЫЯХ І ДАМАХ АДПАЧЫНКУ ПА ВЯСПЛАТНЫХ ПУЦЭўКАХ ГАРСАВЕСА ПАБЫВАЛІ 26 ПЕНСІЯНЕРАў ПІНСКА. НА СРОДКІ КАСЫ ўЗАЕМАДАПАМОГІ ПЕНСІЯНЕРАў У ПІНСКУ ПАБУДАВАН ДОМ, ДЗЕ ЕСЦЬ ВІБЛЯТЭКА І ГЛЯДЗЕЛЬНАЯ ЗАЛА НА 100 МЕСЦ. ТУТ НАЛАДЖВАЮЦЦА ВЕЧАРЫ АДПАЧЫНКУ, ПРАВДЗІЯЦЦА КАНЦЭРТЫ, ЧЫТАЮЦЦА ЛЕКЦЫІ.

Л. НЕЛЕЗЕВА.

На Нёмане.

Фота К. Якубовіча.

МЁРТВАЕ ДЗІЦЯ І ЗАКОРМЛЕННЫЯ САБАКІ

Мы публікуем сягоння ў скарачаны выглядзе артыкул вядомага французскага пісьменніка-католіка Жыльбера Сесбрана «Мёртвае дзіця і закармленыя сабакі», надрукаваны ў буржуазным французскім літаратурна-мастацкім штотыднёвіку «Фігаро літэра». Пісьменнік выкрывае свет чыстага гана. І тое, што яго артыкул з'явіўся на старонках газеты, якая, як правіла, старанна абараняе капіталістычныя парадкі і ідэалогію, — знамянальна.

На мой погляд, гэты чалавек з яго грузам увасобіў у сабе ўзвышаную і тужлівую бацькоўскую любоў, якой яна бывае толькі ў абяздоленых. Няхай не ён песьціў гэту маленькую дзяўчынку да апошняга яе дыхання, не ён даглядаў яе. Гэтым займалася маці, якая цяпер плача дзесяці. А бацька — гэта няшчасны чалавечы механізм, у якога толькі адзін лёс — прапаваць, працаваць, «прыносіць у дом грошы», варты жалю су. Харч, дах над галавой, адзенне — вось трылогія бедных. Су, су і яшчэ раз су!..

Ён аказаўся «ў адстаўцы». Гэты чалавек з мазолістымі рукамі, чалавек базрадаснай працы, безымённая шасцірэнька. Спраўная шасцірэнька. Але велізарная машына, часткай якой яна з'яўляецца, разладзілася. Велізарная машына, якая дазваляла людзям хоць як-небудзь жыць, усё больш і больш барахліць. І ён тут нічога не зменіць. «Ніякай работы няма... Зайдзіце заўтра...» Заўтра! Яно было і ўчора, і месяц назад. Беднасць у дзіравым адзенні пасяляецца ў яго доме. Але настае дзень, і яна ўступае месца галечы. І смерці.

У нашых магазінах пахавальных рэчаў можна знайсці шырокі выбар пампезных трунаў: падбітыя ватай, на шоўку, абабітыя дарагімі шарсцянымі тканінамі, з махрамі і пампонамі, — адным словам, ёсць чым здзівіць няшчаснага

нябожчыка. А вось гэтаму чалавеку давалося збіць скрынку, якая раней, можа, служыла калыскай для нябожчыцы дачкі. Ён прыбіў да скрынкі вечка. І кожны ўдар малатком па цвіку аддаваўся ў вашай душы і ў маёй душы.

Ён пазычыў у каросці рыдлёўку, каб выкапаць яму — не вельмі вялікую, не вельмі глыбокую, нібы для пасадкі маладога дрэўца. О, у нашым тац добраўпарадкаваным грамадстве, дзе жывецца так добра, рукі гэтага чалавека могуць на нешта спатрэбіцца! І вось у адзіноце, з грузам на плячы ідзе ён аддаць свой апошні бацькоўскі абавязак.

«Але хто гэты тыш, навошта ён тырчыць са сваім апаратам? — напэўна, падумалася яму, калі ён заўважыў фатографа. — Тут нібы няма помнікаў!..»

Не, тут ёсць нікім не заўважаны помнік! Ён будзе стаць вечна! То магіла нашага веку, які расціпаў атам і не здольны выратаваць сваіх дзяцей ад смерці; манумент грашовому машку, нашаму гаспадару, уладару ўсяго Захаду. І — чорны маўзалеі бацькоўскай любові!..

Я ледзь было не забыў аб другой ілюстрацыі, змешчанай у тым жа нумары газеты, праз дзве старонкі. Гэта — выдатная рэклама харчовых кансерваў. Чатыры невялікія бляшанкі: куранё, пачонка, галье

і ялавічына з гарнірам, свежай гароднінай і вітамінамі. Усё гэта прыгатавана «пасля доўгіх год навуковых даследаванняў і тэстаў, праведзеных групай дыэтолагаў і ветэрынарных урачоў...» Чаму ветэрынарных? Таму што — забыўся сказаць — гэта разнастайная ежа, прыгатаваная з самых свежых і высакакасных прадуктаў, прызначана для вашай сабакі!..

Калісці сабакі карміліся аб'едкамі з чалавечага стала, а сягоння знайшлося б нямаля старых, нямаля сціплайкіх беспрацоўных і афрыканскіх дзяцей, якія ахвотна карміліся б аб'едкамі са стала «заходніх сабак»!..

Праблема гэта не новая. Але цяпер ад яе ўжо няма куды дзявацца, яна кідаецца ў вочы проста са старонак гэтай газеты. Здавалася б, што прагрэс павінен з кожным днём змяняць глыбіню бяздоння паміж людзьмі. А праблема не знікае, не ліквідуецца. Гэта злычынства стагоддзя. І чым далей, тым цяжэй будзе загладзіць яго.

І калі, нарэшце, атам не аб'яднае нашу планету, устанавішы на ёй нейкі пражытачы мінімум, варты чалавека, і тым самым сцвердзішы, хоць у сціплых маштабах, роўнасць паміж рабамі божымі, то ён разнясе гэту планету на часткі. І тады ў перадмяротным смутку завяноў усе сабакі, якіх занадта добра кармілі, а беднякам ужо не давядзецца клапаціцца пра пахаванне сваіх дзяцей.

І выявіцца, што стары Эйнштэйн меў рацыю, калі казаў: «Лепш бы я стаў водаправодчыкам!..»

БЕЛАРУСКІ КІНААЛЬМАНАХ

На экраны рэспублікі вышаў кінаальманах, пастаўлены на студыі «Беларусьфільм». Ён складаецца з трох кінаавел, не звязаных паміж сабой сюжэтам. Кінаальманах адкрываецца невялікай кінааповесцю «Стальная калыска» (сцэнарый А. Мацкевіча, рэжысёр-Алег Грачыха). Гэта расказ пра савецкіх воінаў, якія змагаюцца за мір і справядлівасць, расказ пра іх смеласць, мужнасць і гуманізм.

«Стальная калыска» — работа маладых беларускіх кінамастаграфістаў. Для пастаноўшчыка фільма, выпускніка Усесаюзнага дзяржаўнага інстытута кінамастаграфіі А. Грачыхі карціна «Стальная калыска» з'яўляецца дыпломнай работай. У асноўных ролях заняты маладыя выканаўцы Р. Шмыроў, В. Шальціс і В. Жарыкаў.

Кароткаметражны фільм «Мост» пастаўлен рэжысёрам І. Дабралюбавым па аднайменнаму апавяданню М. Чуюўскага. Гэта хваляючая кінааповесць пра юнака, спачатку баязлівага, сарамлівага, які пасуе перад вялікім светам, і, нарэшце, пачынае верыць у сябе і ўступае ў вялікае жыццё.

У новым фільме заняты вялікі акцёрскі калектыў. Побач з вопытнымі майстрамі сцэны і экрана А. Мазалеўскай, К. Кулаковым, І. Жаравым у карціне заняты маладыя выканаўцы А. Радзіёнава і В. Сямёнаў, для якіх работа над кінафільмам «Мост» з'явілася дэбютам у кіно.

Закрывае кінаальманах навіла «Не плач, Аленка» (сцэнарый Б. Рыцарава, рэжысёр В. Чацверыкоў). Гэта расказ пра першае няўдалае каханне, пра людзей, якія чула аднесліся да перажыванняў маладой дзяўчыны Аленкі і данамаглі ёй усвадоміць абавязак, сваю адказнасць перад калектывам, перад грамадствам.

Апошняя кінаавела цікавая яшчэ і тым, што ў ёй заняты такія выдатныя акцёры беларускай сцэны, як Г. Глебаў, Я. Палосін і многія іншыя.

Новы беларускі кінаальманах — спроба сіл маладых кінамастаграфістаў рэспублікі. Паспех кінаавел у гледачоў гаворыць аб тым, што ў беларускае кіно прыйшлі таленавітыя людзі, якія створаць яшчэ нямаля выдатных фільмаў.

Я. ВЫСОКІ.

РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ.

НАШ АДРАС
Мінск, Ленінскі праспект, 77.
Дом друку, Рэдакцыя газеты «Голас Радзімы».